

GİRİŞİMCİ YÖNETİM, GİRİŞİMCİ BELEDİYESİ VE YEREL KALKINMA¹

Yıldız ATMACA², Didem GEYLANI³

Geliş: 11.05.2020 / Kabul: 11.08.2020

DOI: 10.29029/busbed.735405

Öz

Girişimcilik, kaynakların ekonomik bir şekilde kullanılması konusunda harekete geçme faaliyetidir. Girişimci yönetim ise yeni politikalar oluşturmayı, mevcut fırsatlar için iç ve dış çevre analizi yapmayı, büyümeyi hedefleyen bir örgüt oluşturmayı ve etkili bir vizyon ve misyon kararı almayı hedefleyen bir yönetim yaklaşımıdır. Daha çok işletme yönetiminde kullanılan girişimci yönetim, 1980'li yıllardan sonra geleneksel yönetime muhalif olarak oluşturulan yeni kamu yönetiminin de gündemindedir. Yeni kamu yönetimi, kamuda hizmetlerin özel sektör sunumuna açılmasını ve özel sektör yönetim tekniklerinin kullanımını öngörmektedir. Özel sektör yönetim tekniklerinin kullanımı, yönetimdeki işleyişi, etkili ve verimli kılmakta ve yerel kalkınmadaki hızın artmasını sağlamaktadır. Kalkınma, yerelin gelişmişliği ile başlamaktadır. Bu gelişmişliği sağlamadaki en önemli görev ise bir yerel yönetim birimi olan belediyelere düşmektedir. Bu çalışma, yerel yönetimlerde girişimci yönetim anlayışını ele almakta ve girişimci yönetim politikalarının ülkenin kalkınmasına hangi ölçüde katkıda bulunduğu üzerine bir inceleme yapmaktadır. Çalışma, yerel yönetim birimi olan belediyeler ile sınırlandırılmış, belediyeler dışındaki diğer yerel yönetim birimleri çalışmanın sınırı dışında bırakılmıştır. Çalışma sonucunda girişimci yönetim anlayışının kamu yönetimine olumlu katkılarda bulunduğu, ülkedeki ekonomik ve sosyal kalkınmanın gerçekleştirilmesine büyük katkı sağladığı anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci Yönetim, Yerel Yönetimler, Kalkınma, Belediye.

¹ Bu çalışma, 26-28.09.2019 tarihinde Malatya Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansında sunulan bildirinin genişletilmiş ve güncellenmiş son halidir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler fakültesi, Kamu Yönetimi, yildizatmaca@yyu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6345-4745

³ Arş.Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler fakültesi, Kamu Yönetimi, didemgeylani@yyu.edu.tr, ORCID:0000-0002-4865-1975

***ENTREPRENEUR MANAGEMENT, ENTREPRENEUR MUNICIPALITY
AND LOCAL DEVELOPMENT***

Abstract

Entrepreneurship is an action to take action where resources are used economically. Entrepreneurial management is a management approach that aims to create new policies, analyze internal and external environment for existing opportunities, create an organization that aims to grow and make an effective vision and mission decision. Entrepreneurial management, which is mostly used in business management, is also on the agenda of the new public administration, which was created as an opposition to traditional management after the 1980s. The new public administration envisages opening up public services to the private sector and the use of private sector management techniques. The use of private sector management techniques makes the functioning of the administration effective and efficient, and the local development increases the speed. The most important task in ensuring this development falls on the municipalities, one of which is a local government. This study addresses the entrepreneurial management approach in local governments and examines the extent to which entrepreneurial management policies contribute to the development of the country. The study was limited to the municipalities, which are the local government units, and other local government units outside the municipalities were excluded from the border of the study. As a result of the study, it is understood that the entrepreneurial management approach contributes positively to the public administration and contributes greatly to the realization of the economic and social development in the country.

Keywords: Entrepreneurship ,Entrepreneur Management, Local Governments, Development, Municipality.

Giriş

Kalkınma, dünya üzerindeki birçok devletin kamu politikasında önemli bir noktayı oluşturmaktadır. Kalkınma politikalarını etkili bir şekilde yerine getirmiş bir ülkede toplumsal huzur sağlanmış olacaktır. Uluslararası örgütlerin yaptırım güçlerinden bağımsız hale gelerek gelişmiş bir ülke olma potansiyeline sahip olunacaktır. Ancak devlet hâkimiyetinin olduğu, yerelin görüş ve düşüncelerinin dikkate alınmadığı bir yönetimde, gelişim gecikmeli yaşanmaktadır. Tarihsel süreçte, bu gecikmişliği çözmek ve kalkınma hızını arttırmak için çok sayıda kamu yönetimi reformu geliştirilmiştir. Bu reformlardan biri de yönetimde özel sektör yönetim teknikerinin kullanıldığı, işletme yönetim teknikleriyle yönetim

kapasitesinin zenginleştirilebileceğini ileri süren halkla beraber halk için yönetimi öngören girişimci yönetim yaklaşımıdır. Girişimci yönetim, esasında 1980’li yıllarda ses getiren neo liberal politikaların oluşturduğu Yeni Kamu İşletmeciliği ve sonrasında kamu yönetimine uyarlanan Yeni Kamu Yönetimi(YKY) anlayışının bir yansımasıdır.

YKY ile stratejik yönetim, performans yönetimi, toplam kalite yönetimi gibi farklı yönetim usulleri Türk kamu yönetimi sistemine transfer edilmiştir. Bütün bu yönetim usullerinin ortak yönü ise yönetimde özel sektör yönetim tekniklerini kullanmak, stratejik plan ve projeler doğrultusunda hareket etmek ve karar alım sürecine yerel halkı ve yereldeki diğer önemli aktörleri dâhil etmektir. Girişimci yönetim, stratejik yönetim başlığı altında geliştirilen önemli bir yönetim anlayışıdır. Girişimci yönetimde kamu kaynaklarının risk ve fırsatlarıyla birlikte değerlendirilmesi ve ilgili değerlendirmeleri kamu politikaları doğrultusunda kullanma durumu söz konusudur. İyi bir girişimci şeffaf, hesap verebilir, öngörülü, çalışma ve insan odaklı ilkelere sahip olmalıdır. Bunun yanı sıra, risk almak, inovasyon ve yönlendiricilik girişimciliği tamamlayan çok önemli kavramlardır.

Bu çalışma, yönetimde bir iyileşme ve gelişmeyi öngören girişimci yönetimin yerel yönetim birimlerinin kalkınma politikalarına hangi ölçüde katkıda bulunduğunu inceleme amacını taşımaktadır. Bir kentin kalkınma hızının artmasında girişimci yöneticinin önemli bir payının olduğu çalışmanın temel iddiasıdır. Bu doğrultuda çalışmada, girişimci yönetim ve yerel kalkınmaya yönelik kavramsal bir açıklama getirilmiş, girişimci yönetim ve kalkınma ilişkilendirilmiş, çalışmayı pekiştirmek amaçlı Van-Edremit Belediyesi örnek olarak gösterilmiştir. Çalışmada ikincil kaynak araştırması yapımı sonrasında içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Van-Edremit kaymakamlığı personeli ve yerel halkı ile 25.08.2019 tarihinde gerekli görüşmeler yapılmıştır. Çalışma sonucunda, girişimci yönetim anlayışının kamu yönetimi sistemine önemli katkılarının olduğu, yerel ve sürdürülebilir kalkınma hızını arttırdığı anlaşılmıştır.

1.Girişimcilik

Gelişme çağında girişimcilik kavram olarak zenginleştirilmiş farklı boyutlarda kullanılmıştır. Girişim, girişimci ve girişimcilik gibi kavramlar girişimci yönetim anlayışının tezahürüdür. Kamu yönetimine olumlu katkıları bulunan bu kavramlara açıklık getirmek doğru olacaktır.

1.1.Kavramsal Açılım

Girişim, kavram olarak daha çok işletme yönetiminde kullanılmaktadır. Bir kavram olarak girişim teşebbüs kavramı ile aynı anlama gelmekte ve birbirinin yerine kullanılmaktadır. Girişim, insanların ihtiyaç ve isteklerini devamlı bir şekilde karşılamak için iktisadi mal ve hizmetleri ortaya koymak ve sahibine kâr sağlamak amacını güden bir işletmedir. Girişim, kavramı işletme kavramı ile karıştırılmaktadır. Ancak bu iki kelime farklı anlamlara gelmektedir. Her girişim bir işletme olmakla birlikte her işletme bir girişim değildir. İnsanların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak mal ve hizmetlerin üretilmesi için üretim faktörlerinin bir araya getirilmesi işletme olabilmesi için yeterlidir. Bir işletmenin girişimci olması, sahibine kâr sağlaması için sürekli çalışması, ürettiği mal ve hizmetler ile insanların ihtiyaçlarını karşılaması, ürettiği mal ve hizmetin bir pazarının ve pazarda fiyatının oluşması gereklidir. Her girişim işletmenin sahip olduğu özelliklere sahipken, her işletme girişimin tüm özelliklerine sahip değildir. Girişimin bir piyasası vardır (Ertürk, 2009: 13; Ballı, 2017: 147).

Girişimcilik davranışının tarihi çok eskilere dayanmasına karşın, literatüre yakın dönemde girmiş bir kavramdır. Günümüzdeki kullanılan anlamına 1980’li yıllardan sonra ulaşan Fransızcada “entreprendre” sözcüğünden türetilen girişimcilik kavramı Türkçede ‘üstlenmek’ anlamına gelmektedir (Durak, 2011: 195). Girişimcilik kavramının temel çıkış noktasını insanların ihtiyaçlarının karşılanması gerektiği ve bu ihtiyaçları karşılayacak ürün ve hizmetlerin tamamını kendi imkânları ile üretip gideremeyeceğidir (Özmen, 2016: 18).

Girişimcilik kavramını günümüzdeki anlamıyla, “girişimcinin risk üstlenme kadar üretim faktörlerini örgütleme ve yönetme niteliklerine de sahip olması gerektiği” olarak tanımlamak mümkündür (Bozkurt vd., 2012: 232). Bu tanımla girişimci, risk üstlenmekle birlikte yöneticilik niteliklerine de sahip olması gerektiği anlayışı ile ön plana çıkarılmıştır (Aytaç ve İlhan, 2007: 103). Joseph Schumpeter ise, girişimciliği inovasyonla ilişkilendirmiştir. Ona göre, girişimcilik yenilik yapmaktır. Schumpeter, girişimciliği inovasyonla ilişkilendirmekle birlikte girişimcilerin ekonomik kalkınmadaki önemini de göstermektedir (Filion, 1998: 3-4). Schumpeter’e göre girişimci ise, inovasyon yapan ve denenmiş teknolojileri geliştiren kişidir (Ballı, 2017: 148). Girişimcilikle ilgili birçok tanım yapılmakla birlikte yapılan tanımların ortak özellikleri yeni bir iş kurma, fırsatları görebilme, uygulamaya geçebilme, yenilik üretme, risk alma, yenilikçi düşünmedir (Bozkurt vd., 2012: 232; Ballı, 2017: 148).

Girişimci ihtiyaçların karşılanması için iktisadi mal-hizmet üretimini sağlamak amacıyla üretim faktörlerini bir araya getiren ve pazar arayan kişi iken girişimcilik, kaynakların ekonomik bir şekilde kullanılacağı harekete geçme faaliyetidir. Bu yönüyle girişimcilik gelişmekte olan ülke ekonomilerinin büyümelerinde de önemli bir araçtır (Aytaç ve İlhan, 2007: 102). Girişimcilik durgun ekonomileri harekete geçirerek yeni iş alanlarının oluşturulmasını, ekonomik kaynakların daha verimli ve etkin kullanılmasını sağlamakta, işsizlik sorununa çözümler getirmektedir. Toplum refahı da ekonomik ve örgütsel gelişmenin yanında ülkeler için büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle girişimcilik ile üretime paralel bir şekilde istihdam sağlama, ekonomik kalkınma ve toplumsal gelişim konusunda elde edilen zenginliklerle toplumun refah düzeyinin artması sağlanmaktadır. Gelişmekte olan ülke ekonomilerinin büyümesinde de temel bir araç olan girişimcilik her geçen gün daha önemli bir konuma yükselmektedir (Ballı, 2017: 144-147; Aytaç ve İlhan, 2007: 101). Ayrıca teknolojik gelişmelerin de etkisiyle girişimcilik daha da önem kazanmaya başlamıştır. Yaşanan teknolojik gelişmeler ile girişimcilik ülke sınırlarını aşan bir faaliyete dönüşmüştür (Özmen, 2016: 24). Bu durumda girişimciliğin ülke ve dünya ekonomisinin gelişmesine katkı sunan ve ülke kalkınması için değer yaratan bir faktör olduğu söylenebilir. Girişimciliğin bu derece önemli bir konuma gelmesinin nedenleri olarak küreselleşme sonucunda ortaya çıkan uluslararası fırsatlar, bilgi ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler, internet, hizmet ekonomisinin gelişmesi gösterilmektedir (Ağca ve Yumuşakipek, 2015: 12-19).

1.2.Girişimci Yönetim

Girişimci yönetim, mevcut kaynaklar aracılığıyla gerçekleştirilen yeniliklerin geliştirilmesi ve fırsatların kullanılması ile ilgili tüm yönetsel eylem ve kararlar bütünüdür (Dönmez vd, 2011: 280-281). Girişimci yönetim sadece özel sektöre ait değildir, aynı zamanda kamu sektöründe de kullanılmaktadır. Girişimci, ekonomik kaynakları alt düzlemde üst düzleme kaydıran kişidir. Girişimci, elindeki kaynakları etkinliği ve verimliliği en üst düzeye çıkaracak şekilde kullanır. Bu durum özel sektörde olduğu kadar kamu sektörü ve üçüncü sektör için de geçerlidir. Bu nedenle organizasyonun ya da kurumun girişimciliği teşvik eden bir yapıya sahip olması durumunda herkes girişimci olabilir. Özel sektöre ait işletmelerin faaliyetleriyle ilişkili olduğu kadar, kamu sektöründe de girişimcilik söz konusudur. Özellikle 1990'lı yıllardan itibaren kamuda girişimcilik hareketlerinin öne çıkmaya başladığı görülmektedir (Soysal, 2015: 130).

Kamu sektöründe girişimcilik, bir kişi ya da grubun müdahalesi ile kamu hizmetlerinde toplumsal, kültürel, ekonomik veya kurumsal anlamda yeni bir özellik ve değişim gerçekleştirilmesidir (Ciritli ve İzci, 2016: 307). Kamu girişimciliği, vatandaşlar için değer oluşturma amacıyla özel ve kamu kaynaklarını bir araya getirerek sosyal fırsatlar oluşturmaktır. Kamu girişimciliği, kamusal amaçlar doğrultusunda girişimcilik ele alındığında özel sektör kapsamında öne çıkan risk alma, proaktivite ve yenilikçilik boyutlarının söz konusu olduğu bir süreçtir. Kamu sektöründe girişimciliğin örgütsel bir süreç olduğu ve girişimci bireylerden çok örgüt içi aktivitelerin esas alındığı görülmektedir (Soysal, 2015: 130).

Kamu sektörünün kendine has özelliklerinden dolayı, girişimcilik faaliyetinin boyutları özel sektöre göre farklılıklar göstermektedir (Ciritli ve İzci, 2016: 309). Bu farklılıklara çeşitli boyutlar kapsamında Tablo 1.'de yer verilmektedir.

Tablo 1: Kamu- Özel Sektör Girişimciliği Farkı

Boyutlar	Kamu Girişimciliği	Özel Girişimcilik
1. Amaçlar	Daha çok farklı ve çoklu amaçlar ve amaçlar arasında çatışma söz konusudur.	Amaçlar daha açık ve anlaşılır ve amaçlar arasında uyum söz konusudur.
2. Karar Verme	Karar verme esnekliği düşük, süreç ve faaliyetler üzerinde çok fazla sınırlama ve kararlar kamu denetiminden geçmek zorundadır.	Karar verme esnekliği oldukça yüksek ve kararlara katılım düzeyi oldukça yaygın ve yüksektir.
3. Otorite	Daha otoriter ve merkezîyetçidir.	Daha bağımsız ve demokratik katılımcı, adem-i merkezîyetçidir.
4. Risk/Ödüller	Hata yapma korkusu riske girmekte kaçınmayı beraberinde getiriyor, finansal teşvik düzeyi düşük ve girişimden elde edilen kâr paylaşılmaz.	Risk faktörlerinin ne olduğu açıkça belirlenir ve minimize etmek amaçlanır, planlama ile risk azaltılır, insan sermayesine yatırım yapılır, finansal teşvik düzeyi yüksektir, girişimsel kâr paylaşılır.
5. Motivasyon	Motivasyon ve iş tatmini düşük olduğundan örgütsel bağlılık, aidiyet ve vatandaşlık duygusu düşüktür.	Motivasyon ve iş tatmini yüksek olduğundan örgütsel bağlılık, aidiyet ve vatandaşlık duygusu yüksektir.
6. Yatırım ve Kârlılık	Kârlılığın düşüklüğü yatırımları sınırlayıcı değildir, riskli projelere	Kârlılığın düşüklüğü yatırımları sınırlayıcıdır, riskli projelere daha fazla

	daha kolay fon temin etmek mümkündür, kâr odaklı değildir.	fon temin etmek zordur, kâr odaklıdır.
7. Kısıtlamalar	Girişimsel faaliyetlerde karşılaşılan kısıtlamalar (bürokrasi vb.) söz konusu değildir.	Girişimciliğin önünde önemli kısıtlamalar var.
8. Bağımsızlık	Bağımsız olabilmek için bağımlılıkla mücadele etmek gerekmektedir.	Bağımsız olabilmeyin yolu bağımlılıktan kaçınmakla mümkündür.

Kaynak: (Soysal, 2015: 135)

Girişimciliğin kamu sektöründe uygulanabileceği kabul edilmektedir. Ancak girişimciliğin, kamu yönetiminin sahip olduğu yapısal ve kültürel özellikler sebebi ile kamu sektöründe bir özel sektör uygulaması gibi gerçekleşmeyeceği ortadadır. Bu nedenle girişimci yönetim sürecinde kamu sektörünün karakteristik özellikleri dikkate alınmalıdır (Soysal, 2015: 140).

Kamu sektöründe uygulanan girişimci yönetim ile geleneksel kamu yönetimi anlayışının dışına çıkılarak proaktif ve yenilikçi bir tutum ile vatandaşlara daha hızlı, kaliteli, verimli ve etkin hizmet sunmak amaçlanmaktadır. Bu konuda son zamanlarda Türkiye’de merkezi ve yerel yönetim örgütlerinin kamu kaynaklarını bu yönde kullandığı girişimler mevcuttur (Ciritli ve İzci, 2016: 310). Kamu sektörüne has olan özellikler dikkate alınarak yapılacak girişimler hem vatandaşa hem de örgüte daha fazla yarar sağlayıcı olacaktır.

1.3.Stratejik Yönetim ve Girişimcilik

Girişimci yönetim, Türk kamu yönetimi sisteminde daha çok “stratejik yönetim” anlayışının tezahürü olarak kullanılan bir yönetim anlayışı olarak kabul edilmektedir. Stratejik yönetim, içeriği itibari ile yenilikçi, yaratıcı, fırsat ve tehditler doğrultusunda hareket eden bir yönetim modellemesini öngörmektedir.

Strateji; bir amaca ulaşmak için izlenecek yol haritasını, taktikleri ve politikaları belirlemektir. Stratejik yönetim ise, belirlenen amaca ulaşmak için gerekli olan yol haritasını, taktikleri ve politikaları başarılı bir şekilde uygulamaktır (İSO- KATEK, 2011: 13). Stratejik yönetim organizasyonların amaçlarına ulaşması için tasarlanan planların oluşturulması ve uygulanmasıyla sonuçlanan kararlar ve eylemlerdir (Richard ve Robinson, 2015: 3). Bryson (1988:5) stratejik yönetimi, bir organizasyonun ne yaptığını, varlık nedenini ve gelecekte ulaşmak istediği hedefleri ortaya koyan bir yönetim tekniği olarak tanımlamaktadır.

Stratejik yönetim özellikle özel sektörde 1980’li yıllar öncesinde başarı göstermekteydi. Stratejik yönetimin özel sektörde başarı göstermesinin nedenlerine bakıldığında geleceğe yönelik olması, kurumun ve kurumun dışındaki çevrenin analizine imkân tanınması, şeffaf, etkinlik, verimlilik ve hesap verebilirlik gibi sahip olduğu özellikler öne çıkmaktadır (Kırılmaz:146). Günümüzde özel sektörde yaygın bir şekilde uygulanan stratejik yönetimin kamu sektöründe de uygulandığı görülmektedir. Küreselleşme, liberalleşme, sivilleşme ve demokratikleşme gibi hareketlerin etkisi nedeniyle insanların kamu hizmeti algısı değişmiştir. İnsanlar ihtiyaçlarına yönelik daha hızlı ve kaliteli hizmet beklentisine girmiştir. Bu değişen beklentilere cevap verebilmek ve değişen dünya koşullarına uyum sağlayabilmek için stratejik yönetim kamu sektöründe uygulanmaya konulmak istenmiştir (Sobacı, 2008: 104).

Kamu sektöründe kurumlar stratejik yönetimi, geleceğe yönelik amaç ve hedeflerin belirlenmesinde ve bu hedefle ulaşmak için yapılması gerekenlerin tespit edilmesinde bir yönetim tekniği olarak kullanmaktadır. Stratejik yönetimde vizyon, misyon, strateji ve aksiyon kavramları öne çıkmaktadır. Stratejik yönetim ile hem kurum kendi iç durumunu hem de çevresinde mevcut olan dış durumunu analiz edebilmektedir. İç ve dış durumun analizinden sonra kurum vizyon ve misyonunu belirlemekte ve bunlara yönelik strateji ve aksiyon planlarını oluşturmaktadır. Kısacası stratejik yönetim, kurumun amaçlarına ulaşabilmesi için etkili stratejiler geliştirmesini, bunların planlanmasını, uygulanmasını ve kontrolünü ifade etmektedir (Aktan, 2008: 5-6).

Anlam itibari ile teşebbüs olarak da ifade edilen girişim, girişimcinin teşebbüs esnasında mevcut kaynakları fırsat ve tehlikeleriyle birlikte göz önünde bulundurmayı ve bu doğrultuda bir politika gütmeyi hedeflemektedir. Bu da stratejik bir politika çerçevesinde hareket etmeyi gerektirmektedir. Çünkü girişimci yönetimde stratejik davranmak ve stratejik kararlar almak önemlidir.

Vizyon ve misyon girişimci bir politikada dikkate değer bir hususu oluşturmaktadır. Dikkat çeken bir vizyon ve misyonda risk üstlenme, inovasyon, doğru olanı doğru zamanda gerçekleştirme, kapsamlı bir araştırma ve doğru hedefi saptama ilkeleri bulunmaktadır. Bütün bu ilkelerin uygulamaya yansımaları da stratejik plan ve politikalar dâhilinde hareket eden bir girişimci ile mümkündür. Bu sebeple, sadece özel sektörde değil kamu sektöründe dahi stratejik yönetim, girişimci yönetimde önemli bir parça olma özelliği taşımaktadır.

1.4. Girişimci Yönetimde Kalkınma

Hiçbir devlet, kamu yönetimi reformlarını salt devletin kendi iç dinamiklerinden kaynaklanan sebeplerle gerçekleştirmemektedir. Reformlarda, çevresel faktörler ve bu faktörlerin sistem yaklaşımı anlayışı çerçevesinde kamu örgütlerini etkileyen belirleyici yönlerinin olduğu görülmektedir. 1980’li yıllarda yeni sağ düşüncesinin etkisiyle gündeme gelen neo-liberal politikalar, kamu yönetimi reformlarını önemli ölçüde etkilemiştir. Yeni sağ düşüncesi, kamu yönetimi reformlarında kamu işletmeciliği mantığının öngörülmesi gerektiğini önermektedir. Kamu yönetiminde işletmecilik anlayışında, örgütlerin ekonomik yönüyle yeniden yapılandırılması, etkin kaynak kullanımı, verimli ve etkili bir örgütlenme gibi yönetsel amaçların gerçekleştirilmesi durumu söz konusudur (Arslan, 2010:23-25).

Türk kamu yönetimine Yeni Kamu Yönetimi(YKY) anlayışı olarak transfer edilen işletmeci yönetim, girişimci bir devlet yönetimini ve piyasa temelli kamu yönetimini öngörmektedir. Gelişen iletişim ve teknoloji süreci perspektifinde kamu yönetimindeki etkinliğin, özel sektör yönetim tekniklerinin kullanılması ile gerçekleştirilebileceğini belirtmektedir. Bunun sonucunda sevk ve idare etmek anlamını taşıyan yönetim anlayışından sorumluluk alma, performans değerlendirme, kıt olan kaynakları etkili kullanma, stratejik ve doğru yöntemlerle hareket etme anlayışı olan işletme yönetimi anlayışına doğru bir geçiş yaşanmıştır (Bilgiç,2003:29).

İşletme yönetimine geçişle birlikte birçok uygulama, kamu yönetimi sahasına transfer edilmeye çalışılmıştır. Girişimcilik, girişimci yönetim bu transferlerden bir tanesidir. Girişimcilik, bir örgüt içerisinde gerçekleştirilen bir hareket bile olsa yeni fikirler araştırmayı ve bu fikirleri gerçekleştirecek olan insan faktörünü dikkate almaktadır. Riskleri üstlenme, fırsat arama ve yenilikçi fikirlerde bulunma gibi eylemlerden dolayı girişimcilik, bir yönetim biçimi olarak kabul edilmektedir (Stevenson ve Jarillo,1990:17-21). Girişimci yönetim ise eldeki kaynaklar aracılığıyla yenilikler gerçekleştirme ve mevcut fırsatları kullanmaya yönelik ortaya konulan kararlar bütünüdür. Bu durum, girişimci yönetsel davranışlar, yeniliği ve risk almayı gerektiren bir kültür ve elle tutulur fırsatlardan yararlanmayı sağlayacak bir strateji oluşturmayı teşvik etmektedir (Sadler vd,2003: 47-48). Bu sebeple, girişimci yönetim Türk kamu yönetimi literatürüne stratejik yönetim adıyla transfer edilmiştir. Girişimcilik ve stratejik yönetim birbirlerinden farklı görünse de aralarında bir etkileşim söz konusudur. Örneğin, girişimcilik küçük, stratejik yönetim büyük işletmeler içindir. Yine

girişimcilik değer, stratejik yönetim ise avantaj aramaya odaklanmaktadır (Dönmez vd,2011:279).

Girişimci yönetimde, devlet mekanizmasının karar alma yetkisinin sınırlandırılması gerekliliği söz konusudur. Bu durum, girişimci yöneticilerin kararlarını yerele taşıyacak fikirler geliştirmelerini sağlayacaktır. Girişimci yönetici, savaş ve krizlerden bunalmış bir toplumun taleplerini dinleyerek ve bu doğrultuda bir politika gerçekleştirerek yerel kalkınma hızını arttırmış olacaktır. Bu politikaların en önemlisi, yerel yönetimlerin karar alma yetkilerini genişletmek ve yerelleşmeyi arttıracak kurumsal düzenlemelere izin vermek şeklindedir. Halk meclisleri, kent konseyleri ve kalkınma ajansları bu düzenlemelerin en önemlilerini oluşturmaktadır. Birbirinden farklı görüş ve düşüncelerin tartışıldığı ve tartıldığı yönetim perspektifli bu kurumlarda, yüksek sezgi güçleri ve üstün özgüvenleri ile gerek girişimci yöneticiler gerekse yerel halk çok önemli buluşlar gerçekleştireceklerdir. Bu buluşlar da yerelin kalkınma hızına katkı sağlayacaktır.

Girişimci yönetim, ekonomik ve sosyal kalkınma sürecine desteği olacağını düşünen devlet kademesindeki birçok bürokratin kimyasında yapısal ve işlevsel bir dönüşüm yaşatmıştır. Bürokratlar, diğer bir anlamda girokrat halini almıştır. Bu girokratlar, lider vasıflı, çalışkan, sıra dışı, birey ve toplum merkezli kalkınmayı öngören kimlikteki bir yapıya bürünmüştür. Bu yapıları onların yerel kalkınmaya destek olacak yeni projeler icra etmelerini sağlamıştır Kalkınma, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel anlamda bir bütünlüğün sağlanması yönetim perspektifli ve toplumun genel menfaatini gerçekleştirecek bir doğrultuda mümkün olabilecektir. Girişimci yönetici, yerel bir platformda, doğabilecek bütün fırsatlarla birlikte tehtitleri de göz önünde bulundurarak yüksek sezgi gücüyle birlikte bu kalkınmayı gerçekleştirebilecektir. Bir girişimci yönetici, özgüven duygusu yüksek, coşkulu, disiplinli, yüksek enerjili, duygusal stabiliteye, takım çalışma ruhuna sahip, karizmalı, empati sahibi,insan unsurunu önemseyen, başkalarının gelişimine fırsat tanıyan, destek veren ve sürekli öğrenmeyi esas alan girişimci bir vafsa sahip olmalıdır (www.mcivriz.com).

Girişimci yönetimde kalkınma, ekonomik ve sosyal mücadele ile başlamaktadır. Girişimci yönetici, çevresel ve sosyal etkiler arasında bir denge kurarak olumlu veya olumsuz etkileri birer iş fırsatına dönüştürmeyi amaçlar. Her yönüyle tasarruf etmeyi hedefler. Hesap verilebilirliğin yanı sıra şeffaf ve adil davranarak sorumluluk ilkelerini uygular ve parayı hiçbir şekilde bu ilkelerle bir arada bulundurmaz. Sorunları faydaya çevirme noktasında birey merkezli değil toplum merkezli hareket ederek yalnızca girişimcinin değil, bütün bir sistemin

çıkarmasını maksimize etmeye çalışır (Coşkun,2015). Bütün bu özellikler, sürdürülebilir kalkınmanın temel ilkeleriyle örtüşmektedir. Çünkü sürdürülebilir kalkınma, “Ortak Geleceğimiz” adlı raporuyla kalkınmayı çevresel faktörlerle ilişkili tutmakta, kıt olan kaynakları etkili ve verimli kullanmayı öngörmektedir. Bu sebeple sürdürülebilir yerel kalkınmanın etkili bir girişimci yönetim ve yönetici doğrultusunda gelişim göstereceğini söylemek yanlış olmayacaktır.

2. Yerel Kalkınma

Küreselleşme, toplumun büyük bir ekseriyetinin geleneklerden gelen yaşam biçimini değiştirmiştir. Yaşam kalitesi, ekonomik ve sosyal talepleri değişen toplum, yaşadığı kentte daha iyi şartlarda ve sürdürülebilir bir yaşam ortamı arayışı içine girmiştir. Bu arayış, ülkedeki kentleşme oranına etki etmiştir. Farklı kentlerde yaşama isteği ülkedeki iç göç hareketini arttırmış ve büyük kentlerde bir yığılma; küçük kentlerde ise bir dağılma ve ekonomik gerileme süreci yaşanmıştır. Bu durum, kentlerde kalkınma bir diğer adıyla gelişme sürecinin gerçekleştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Kalkınma, kavramı farklı dönemlerde farklı içeriklerle tanımlanmıştır. Kavram, çoğunlukla modernleşme, sanayileşme, kentleşme ve büyüme gibi gelişim ifade eden bazı kavramlarla bir kullanılmıştır (Yavillioğlu, 2002:4-5). Güncel literatürde ise kalkınma en yalın hali ile ülkenin ekonomik ve sosyal anlamda gelişmesi ve ilerleme göstermesi olarak tanımlanmaktadır. Ekonomik gelişim, ülke kaynaklarında, üretim faktörlerinde bir gelişimdir. Ekonominin temelinde yaşanan değişim ve gelişimdir (Dülgeroğlu,2003:8-9).

Kalkınma, yerelde başlamakta bölgede ve daha sonra ulusal seviyede gerçekleşmektedir. Bu sebeple, kalkınma yerel kalkınma, bölgesel kalkınma ve ulusal kalkınma olarak farklı boyutlarda çeşitlenmektedir. Yerel kalkınma, kalkınmadaki ilk ve en önemli aşamayı oluşturmaktadır. Yerel halkın görüş ve düşünceleri doğrultusunda yönetimi öngörmektedir. Yerel kalkınma, yerel halkın gerek kültürel gerek sosyal gerekse ekonomik veya siyasal anlamda gelişmişlik seviyesini arttırabilmeyi amaçlamaktadır. Yerel yönetim birimindeki ilgili sivil toplum, kamu ve özel sektör kuruluşlarının desteği ile birlikte gerçekleşmektedir.

Yerel kalkınma, toplumsal kalkınmanın makro ve mikro düzeydeki politikaların birlikte değerlendirilmesi ile gerçekleşebileceğini ileri sürmektedir. Girişimciyi özendirmek, yereldeki bilgi ve beceri düzeyini arttırmak, bütün imkânları kalkınma amaçlı aynı zamanda katılımcı bir anlayış çerçevesinde harekete geçirmek, yerel kalkınma hızını arttıran faktörlerdir (Kaya,2012:22-23). Çünkü kalkınma toplumla başlamakta bireyle devam etmektedir. Birey, toplumun

amacını kendi amacı kabul ettiği ve toplumsal değerlere duyarlılık gösterdiği ölçüde yerel entegrasyon süreci yaşanabilecektir. Toplumdaki ilgili bütün aktörlerin aynı paydada toplanması karar alma sürecini hızlandırmakta ve gelen nihai sonuca iyi veya kötü birlikte çözüm aratmaktadır. Bu birliktelik, bir gelişme ve beraberinde büyüme ile sonuçlanmaktadır.

Yerel kalkınma, gelişim aşamasında birtakım ilkeler çerçevesinde hareket etmek durumundadır ki 1972 yılında İnsani Çevre Bildirgesinde kabul edilen “Sürdürülebilir Kalkınma ve Temel İlkeleri”, bu ilkelerin en önde geleni olarak tanımlanmaktadır. 1972 yılında Birleşmiş Milletler tarafından Stockholm’da düzenlenen İnsani Çevre Konferansı’da, “çevrenin taşıma kapasitesine dikkat çeken, kaynak kullanımında kuşaklararası hakkaniyeti gözetken, ekonomik ve sosyal gelişmenin çevre ile bağlantısını kuran ve kalkınma ile çevrenin birlikteliğini vurgulayan” ilkeler, sürdürülebilir kalkınma temel ilkelerini belirlemiştir. Sürdürülebilir kalkınma, kavram olarak da yine ilk kez 1987 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kuruluda “Ortak Geleceğimiz” adlı rapor ile gün yüzüne çıkmış, bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılamak”, olarak açıklanmıştır (World Commission on Environment and Development, 1987: 43-50). Sürdürülebilir kalkınma, standarlize edilmiş bir yaşamın korunması ile kalkınmanın gerçekleşebileceğini anlatmıştır.

Yerel kalkınma ile genel olarak amaçlanan, yerel demokrasiyi oluşturmak, yerel aktörler arasındaki işbirliğini sağlamak, topluma gerekli olan desteği vermek, sorunların çözümünü kolaylaştıracak programlar oluşturmak ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda hareket ederek ekonomik ve sosyal kalkınmayı sağlamaktır (Eroğlu, 2010:47).

2.1. Yerel Yönetimler ve Kalkınma

Yerel kalkınma anlayışı, kalkınmada etkili olan bütün paydaşlarla birlikte yerel kaynakların verimli bir şekilde kullanılmasını ve ortak stratejik kararlarla hareket edilmesi gerektiğini öngörmektedir. Bu stratejik kararlar, yerel aktörler arasındaki koordinasyonun sağlanması ile gerçekleşmektedir (Yılmaz ve Efsan, 2019:342). Yerel aktörlerin en önemlisi, merkezi hükümetin karar almaya ilişkin hak ve yetkilerinin önemli bir bölümünün kendi sorumlulukları ve denetimleri altında olmak üzere yerele aktarılan bununla birlikte, yerel halkın ortak nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere oluşturulan yerel yönetimlerdir. Yerel yönetimler, yerel halkın menfaatini korumak üzere geliştirilen çok önemli yönetsel kuruluşlardır. Bu kuruluşlara, devletin temel işleyişini ele alan 1982 Anayasası’nda da ayrıca yer verilerek anayasal bir çerçeve kazandırılmıştır.

Anayasa'nın 127. maddesi, yerel yönetimleri, "İl Özel İdaresi, belediye ve köy halkının mahalli nitelikteki müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere oluşturulmuş, karar organı kanunda belirtilen seçmenlerce oluşturulan kamu tüzel kişileri" olarak tanımlamıştır. Yerel yönetimleri simgeleyen bu üç (İl Özel İdaresi, belediye, köy) yerel birim, yerel halka hizmet sunumunu kolaylaştırmak ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere farklı yasal düzenlemelerle ayrıca detaylandırılmıştır.

Yerele en yakın ve vatandaşın kolaylıkla ulaşabileceği belediyeler ve organları yereldeki kalkınmayı kolaylaştıracak çok önemli birimlerdir. Belediyeler, halka yakın kuruluşlardır. Bunu sebebi ise belediyelerin üstlenmiş oldukları görevlerin halkın günlük yaşantısı ile yakın bir ilişki içerisinde olmasıdır (Bayrakçı, 2019: 95). Bu ilişkiyi, 5393 Sayılı Belediye Kanunu "Belediye, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir" tanımı ile ifade etmektedir. 5393 Sayılı Kanun; stratejik, performans esaslı, girişimci yönetimi teşvik edecek, yereldeki birden fazla aktörün katılımı ile yönetimi etkinleştirecek düzenlemeler içermektedir. Kanun, belediyelere önemli görev ve sorumluluklar yüklemiştir. Kanununun 14. maddesi, yerel düzeydeki toplumsal refahı sağlamakla belediyeleri yetkilendirmiştir. Kentsel ve çevresel düzenlemeler yapacak, işsizliği azaltıp sosyal yardımları arttıracak, kimsesiz çocukları ve yardıma muhtaçları topluma kazandıracak ekonomik ve sosyal kalkınma politikaları gerçekleştirmekle belediyeleri sorumlu tutmaktadır (Babaoğlu ve Kocağlu,2017:502).

5393 sayılı kanun, yerel kalkınmayı önemseyen söylemlerini 13. maddesinde hemşehri hukukundan bahsederek ele almıştır. İlgili madde, "Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur. Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar"(Belediye Kanunu, 2005) ibaresi ile yerel kalkınmayı teşvik edecek faktörlerden birinin birlikte düşünerek ve kültürel değerleri koruyarak gerçekleştirilebileceğini belirtmektedir. Belediye ve karar organları yerel halk arasındaki bu bütünlüğü girişimci ve inovasyonel yapısıyla derinleştirebilecektir. Bu derin entegrasyon yerel kalkınma hızını arttıracaktır.

Aynı kanun 69. maddesinde ise belediyeyi “Düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek” yetkisi ile yetkilendirmiştir. Bu madde ise tamamen belediyeyi yönetim perspektifli hareket etmeye itmektedir. Belediye bu yönetişimi de kamu kurum ve kuruluşları ile kamu gözetimindeki özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile gerçekleştirebilecektir.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, “İl düzeyinde yapılan plânlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak; gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek; itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek; patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, konut, işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek, bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatları vermek” ve “Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak” gibi 7. maddesinin farklı fıkralarında büyükşehir belediyelerinin sosyal refahı sağlayarak yerel kalkınmayı kolaylaştıracak nitelikteki görev ve sorumluluklarını detaylandırmıştır (Büyükşehir Belediye Kanunu, 2004).

Yerel kalkınmayı etkinleştirecek en önemli yerel yönetim birimi olan belediyelere ait bu yetki ve sorumluluklar, belediyeleri geniş düşünmeye davet etmektedir. Stratejik performans esaslı, denetlenebilir, fırsat ve tehditlerle birlikte kazanç ve kayıpları birlikte düşünmek, uzun ömürlü bir vizyon ve misyon odaklı çalışmak yereldeki sosyal kalkınmanın gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır. Yereldeki bu entegrasyon ise doğacak iyi veya kötü sonuçlara hazırlıklı olmayı ve mevcut kaynakları verimli kullanmayı gerektirecektir. Doğru olanı doğru zamanda ve doğru yöntemlerle kullanmayı benimseme yerel huzuru, yerel huzur da yerel kalkınmayı sağlayacaktır.

Bir belediyenin yerel kalkınma programında dikkate alması gereken birtakım önceliklerin olması gerekmektedir. Bu önceliklerin ilki ve en önemlisi kalkınmanın sadece büyüme değil, insan odaklı olarak ele alınmasıdır. Bir diğeri pozitif ayrıma dayanan ilkelerin uygulanması durumunda belediyenin toplumun farklı kesimlerini de göz önünde bulundurmasıdır. Plan ve projeler çok boyutlu ve kendi aralarında tamamlayıcı bir nitelik taşımalıdır. Bütün sosyal kesimi karar alma sürecinin bir parçası haline getirmek, yöresel imkânları yereldeki refahı sağlayacak şekilde kullanmak, katılımcı demokrasinin uygulamadaki boyutunu işler hale getirmek ise belediyelerin özel ve en çok dikkat etmesi gereken önceliği olmalıdır (Göymen, 2010:132-133).

2.2.Girişimci Belediyelerde Yönetim, Girişimci Belediyecilik

Belediyeler, yerel kalkınmanın gerçekleşmesinde etkili olan en önemli yerel yönetim kuruluşlarıdır. Halka en yakın kuruluş olma vasfı, kullanacağı girişimci metotlarla hedeflenen amaçlara ulaşılabilirliği hızlandırmaktadır.

Belediyelerden beklenen hizmet etmek ve yenilik gerçekleştirmektir. Yeni projelerle şehri aydınlatmaktır. Kente özgü bir imaj belirlemek ve kentin ekonomik ve sosyal kalkınmasına ivme kazandırmaktır. Kentte meydan gelen bu değişim, kenti çekici hale getirecektir. Böylelikle, yaşam kalitesini arttırmak amacıyla göç etmek isteyen vatandaş kitlesinin oluşturduğu iç göç hareketi yaşanmayacaktır. Aynı zamanda çekici bir kent niteliği taşıyarak, gelen ziyaretçi ve turist sayısını arttıracaktır.

Etkili bir belediyecilik, girişimci bir yöneticinin ellerinde vücut bulmaktadır. Girişimci belediyeci, var olan bir ihtiyacı veya talebi karşılamak için çalışmaktadır. Bu çalışmalarında kendi araştırmalarının yanı sıra daha önce uygulanan ve çıkarılan negatif veya pozitif ders çıkarma yöntemlerinden yararlanmaktadır. Yeni fikirler ortaya koyması yaratıcılık; bu fikirleri icraata dökmesi, uygulaması ise yönetimde inovasyondur. Bu sebeple, bir yerel yönetim yapılanmasında girişimcilik ve inovasyon birlikte hareket etmesi gereken ve birbirleriyle bütünleşmiş iki önemli kavramdır. Girişimcilik rolleri, kamu yönetiminde yeni uygulamalar üretmek, geliştirmek ve uygulamak için önem arz etmektedir (Ceritli ve İzci,2016:312-313).

Belediyeleri desteklemek amacıyla kurulan Yerel Destek Derneği (YERDES); yereldeki potansiyel güçleri araştırma ve geliştirme, kurumsal işbirliklerini geliştirme, sürdürülebilir katılımcı projeler oluşturma, kültürel mirası koruma, her yaş grubundan vatandaşa yönelik projeler gerçekleştirme, istihdam ve kaynak geliştirici gibi projelerle girişimci bir yerel yönetim ve

belediyecilik anlayışını geliştirmeye çalışmıştır. Bu durum, sürdürülebilir bir yerel kalkınmanın gerçekleşmesinde doğru bir yöntem olarak değerlendirilmiştir (dunya.com,2020). Ancak girişimci belediyecilik, doğru yöntemleri, doğru zamanda ve öngörülebilir stratejik kararlar çerçevesinde hareket eden bir girişimcinin elinde gelişmektedir. Bu sebeple belediyenin başında bulunan başkan ve ekibi, bütün toplumu temsil ettiğinin bilincine varan lider, dürüst, iş bitirici ve çalışkan olmalıdır.

Girişimci yönetimin kendini gösterdiği en önemli belediyeler, eğitilmiş, araştırmacı belediye başkan ve görevlilerinin olduğu belediyeler olarak kabul edilmektedir. Araştırmacı ve vizyoner bir belediye görevlisi yönetimde katılımın ve şeffaflığın başarı getireceğini, oluşabilecek risklere karşı sahip olduğu deneyimler doğrultusunda nasıl bir önlem alınması gerektiğini öngören kişidir. Girişimci bir belediye başkanı, cesur olmalıdır. İşlerin yasal olmasına dikkat ettiği kadar karar alımında istişareye önem vermelidir. Adalet ve hakkaniyet emsali olmalıdır. Şehrin emanet edildiği kişi olarak şehri çok iyi tanıdığı gibi tarihi güzelliklerini korumakla birlikte yeniliklere açık olmalıdır. Hayalleri olmalı değişen çağa ve teknolojiye ayak uydurmak için çalışmalıdır (Yürekli, 2018).

Yapılan alan araştırmalarında yerel seçimlerde belediye başkanına oy verme eğilimini arttıran en önemli ilk yedi özelliğin dürüst, çalışkan, hakkaniyete önem veren, halkın içinde halkla birlikte olan, güvenilir, kendisine oy vermeyenleri de önemseyen ve vatandaşın yanında olduğunu hissettiren özellikler olduğu anlaşılmıştır (konsensus.com,2020). Hangi siyasi partiye ait olursa olsun bu özelliklere sahip bir belediye başkanı halk tarafından kabul edilecek ve desteklenecektir. Çünkü yerel seçimlerde vatandaşın beklentisi hizmettir. Nitelikli bir belediye başkanının şehre kazanımlarıdır. Bu durumun en somut örneğini özellikle doğu illerinde yaşanan “kayım” olayında görmek mümkündür. Seçilerek gelen ancak belediye kaynaklarının amaç dışı kullanıldığı gerekçesiyle görevlerinden alınan belediye başkanlarının yerine devlet tarafından ilgili belediyeyi yönlendirmek amacıyla görevlendirilen kayyımlar, halkın tepkisiyle karşılaşmaktadır. Çünkü yerel halk, kendi seçtikleri başkanın yönetiminde olmasını istemekte, dışardan gelen birinin kente hiçbir katkısı olmayacağı düşüncesini taşımaktadır. Ancak çoğu kayyımın yaptığı hizmet ve vatandaşın duyduğu memnuniyet, bu düşüncelerin çoğunun haksız olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. Bu konuya Van-Edremit Belediyesi, iyi bir emsal teşkil etmektedir. Çünkü 2016 yılında atanan kayyım ile şehir büyük bir kentsel dönüşüm süreci ile karşılaşmıştır. Kayyım, tepkiyle gelen ancak alkışlarla uğurlanan bir girişimci yönetici vasfına sahip olmuştur.

Kayyımın girişimci vasfını somutlaştırmak ve konuyu anlaşılır hale getirmek amacıyla çeşitli ikincil kaynak araştırması sonrasında 25.08.2019 tarihinde Edremit ilçe kaymakamlığı bünyesindeki özel kalem, basın ve sosyal hizmet birimine bakan yetkili personellerle görüşülmüştür. Personellerle yapılan görüşmelerde kayyımın çok önemli projeler geliştirdiği; fırsat ve tehditleri öngörerek çok önemli stratejik planlamalar gerçekleştirdiği anlaşılmıştır. Konuya birde yerel halk perspektifinden bakılmak istenmiştir. Bu amaçla, göle nazır bir konumu olan kaymakamlık binasının bulunduğu alan çevresinde oturan 8-10 kişilik yerel halk ve 2 küçük işletme sahibi ile de görüşülmüştür. Görüşme sonucunda gerek halk ve gerekse ilgili personellere sorduğumuz: Kayyımın girişimci politikaları nelerdir? Kayyım ataması sonrasında tepkiyle karşılaşıldı mı? Kendisini ön plana atan vasıfları nelerdir? Kente kazanımları neler oldu? Önceki belediye başkanından farklı politikası neydi? Sorularına aldığımız cevaplar, elimize kanıt olarak sunulan belgeler ve fotoğraflar, Edremit ilçe belediyesinin büyük bir değişim sürecinden geçtiğini ve bu noktada kayyımın çok önemli bir payının olduğunu göstermiştir.

Kayyım, tarihi ve kültürel değerlerini benimsemiş, kentin yaşam kalitesini arttırma, Edremit'teki kültür, sanat ve turizmi geliştirerek, Edremit'i herkesin yaşadığı bir kent haline getirme vizyonuyla önemli stratejik planlar gerçekleştirmiştir. Kentte tespit ettiği ilk şey, kentin sahip olduğu en güzel şey olan göle sırtını dönmüş olması ve göl çevresinin kullanımdan tamamen uzak olmasıdır. Ancak bu yönde atacağı bir adımda tehlikeyle karşılaşacağını da farkındadır. Çünkü göl ve kenarı, kentin önde gelen aileleri tarafından kullanılmaktadır. Atacağı adımda kentin en önemli sorunu olan terör faktörü ile de karşı karşıya geleceğinin farkındadır. Bu sebeple yıkım işlemlerine havanın karardığı vakitlerde başlamıştır. Yerel halk, yıkım sonrası çok korkulu dakikalar geçirdiklerini, bir sıkıntının çıkacağı korkusunu, çalışanlar ise kaymakamlarına bir şey olacakları kaygısını yaşamışlardır. Çünkü bu yönde büyük tehditlerin varlığından bahsedilmiştir.

Bu risklerle karşı karşıya kalan kayyım, Van gölü ve çevresini dokuz aylık gibi kısa bir sürede büyük bir marina haline getirmiş, sahil bandı yapmış, sahil ve çevresine ait alanı kullanılır bir çarşı haline getirmiştir. Sahil kenarlarındaki mesir alan sayılarını arttırmıştır. Sahil işletmeciliğinde ihale ile çok sayıda yiyecek ve içecek servisi yapan küçük işletme açtırmıştır. Kentlinin ailece zaman geçirebilecekleri mekan sayısını arttırmıştır. Böylelikle en başta tespit ettiği sırtını denize dönmüş Edremit halkını yüzünü denize çeviren bir Edremit haline getirmiştir. Oluşturdukları halk plajları ile Edremit, şehrin göz bebeği haline gelmiştir. Çevre illerden ziyaretçi akını başlamış, bu durum şehrin ekonomik

kalkınmasına ciddi anlamda katkı sağlamıştır. Sınır bir il konumuna sahip olması sebebiyle İran'dan gelen turist sayısını arttırmıştır (İzci vd., 2019:34). Bu durum, şehrin ekonomik kalkınma sürecini çok önemli boyutlara varacak bir seviyeye taşımıştır.

Kayım girişimci yönüyle kısa sürede adından söz ettirmiştir. En çokta halkla iç içe olması halkın ona karşı olan ön yargılarının yıkılmasını sağlamıştır. İlgi görmeyen vatandaşa belediyenin kapılarını açmış, sosyal bir belediyecilik anlayışı çerçevesinde hareket etmiştir. Kentin teröre hizmet eden mekânlarını yıkarak burada yaptırdığı aş evleri ve yaşam destek merkezleri ile halka ücretsiz hizmetler sunulmuştur. Bu risk ve vatandaş merkezlik ona bir lider vasfı kazandırmıştır. Adaletli, şeffaf, insan odaklı, eşit, sorun çözücü, kaliteli, sosyo-kültürel politikalarla planlı ve programlı, etkin kaynak yönetimli ve yenilikçi ilkeleriyle Edremit yönetimi iyi bir kalkınma seviyesine ulaşmıştır.

İyi bir analiz yeteneği ve bu doğrultuda aldığı kararlar, kayıyı kentnin kalkınma politikasında başarılı kılmıştır. Devlet tarafından tanınan yasal yetkiyi kullanarak otoriter bir yönetimi benimsemek yerine yerel halkla birlikte bir yönetimi benimsemiştir. Katılımcı bir yönetimi kabul etmiştir. Terörün engel olacağı veya bir huzursuzluk çıkaracağı endişesini taşıyan yerel halkta herhangi bir korku oluşturmamak ve tedbirli olmak adına hizmetlerini akşamın geç saatlerine bırakmıştır. Hizmetlerin önemli bir bölümünü özel sektör sunumuna açmıştır. Gerçekleştirdiği hizmetler sonrasında yerel halkın güvenini kazanarak hedeflerini gerçekleştirmeyi hızlandırmıştır. Özel sektörde müşteriye memnun etmek ve müşterinin devamlılığını sağlamak öncelikle güven telakki etmek iledir. Edremit Belediyesi örneğinden kamu sektöründe de aynı durumun gerçekleştiğini görmek mümkündür.

Sonuç ve Değerlendirme

Bir ülkede kalkınma, yerelde başlamakta, bölgede ve ulusal platformda devam etmektedir. Uluslararası gelişmişlik seviyesini yükseltmek, ekonomik ve sosyal refahı sağlamak bütün ülkelerin ortak özelliğidir. Bu sebeple, küreselleşme ekseninde geliştirilen kamu yönetimi reformları değişimi zorunlu hale getirmektedir. Özellikle, 1980'li yıllardan sonra YKY ve girişimci yönetim anlayışının benimsenmesi ve uygulanması kamu yönetimine farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu anlayış, yereldeki bütün paydaşların yönetime katılımını, etkili bir liderliği, fırsat ve tehditleri birlikte değerlendirerek stratejik plan ve politikalar çerçevesinde hareket etme niteliği taşımaktadır.

Yerel yönetimler, girişimci yönetim anlayışının uygulandığı önemli birimlerdir. Girişimci bir belediyecilik, yerel kalkınmanın gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır. Çünkü girişimci bir belediye, yereldeki ilgili bütün aktörler arasında işbirliği kurma, yereldeki girişimcilerin yapabilme kapasitesini ölçme ve becerilerini geliştirme, kentteki planları yerel kalkınmayı teşvik edecek doğrultuda ele alma, işgücü kalitesini artırma ve kentin ekonomik koşulları çerçevesinde hareket etmesine öncül olma gibi özellikleri taşımaktadır.

Van-Edremit Belediyesi girişimci yönetime örnek gösterilebilecek en anlamlı örnek belediyelerden yalnızca biridir. Halk tarafından seçilen bir adayın görevden alınması ve istenmeyen bir devlet yöneticisinin başa getirilmesi her ne kadar hoş olmayan bir durum olarak karşılanırsa da kayıpların ekonomik ve sosyal kalkınmaya faydası oldukça yüksek olmuştur. Kıt olan kaynaklar verimli kullanılarak, sürdürülebilir kalkınma sağlanmaya çalışılmıştır. Sosyal bir belediyeye ait bakış açısı, ortaya çıkması muhtemel risklere karşı planlı ve programlı davranması, öngörülebilirliği, bir ilçenin olumlu ve olumsuz yönlerini aynı anda keşfederek ilçeyi yerel halka kazandırmak için çabalaması, başkanın girişimci yönünün güçlü olduğunu göstermektedir.

Girişimci bir yönetim yerel kalkınmaya olumlu yönlerde katkıda bulunmaktadır. Ancak yerel yönetim kuruluşlarının yapısının yanı sıra başkan ve çalışanlarının da vizyoner olması buna bir koşuldur. Bu sebeple, özellikle belediye başkanlarının seçilme kriterlerinde güncellenmeler yapılmalıdır. Mesela öğrenim koşulu en az üniversite olacak şekilde değiştirilmelidir. Atama ve yükseltme ilkelerinde performans değerlendirmeleri bir ölçek olarak kullanılmalıdır. Yazılı sınavların yanı sıra sözlü sınavlarla çalışanın bilgi ve deneyimi ölçülmelidir. Girişimci ve başarılı bir ekip, yerel kalkınma hızını arttıracaktır.

KAYNAKLAR

-----, Yeni Kamu Yönetimi Düşüncesi Işığında: “Girişimci Bürokrasi Ve Girişimci Bürokratlar”,<http://www.mcivriz.com/uploads/yuklemeler/girisimciburokrasi.pdf>,(27.08.2019)

AĞCA, V. ve YUMUŞAKİPEK, H. D. (2015), “Günümüzde Girişimcilik Trendini Yükselten Güçler”, *Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular*, Editör: Erdoğan Kaygın ve Bülent Güven, Siyah İnci Yayınları, 11-33.

- AKTAN, C. C. (2008), “Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama”, *Çimento İşveren Dergisi*, Sayı: 22, Cilt: 4, 4-21.
- ARSLAN, N. T.(2010), “Klasik-Neo Klasik Dönüşüm Süreci: “Yeni Kamu Yönetimi”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, 21-38
- AYTAÇ, Ö. ve İLHAN S. (2007), “Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:18, 101-119.
- BABAOĞLU C., KOCAOĞLU M. (2017), “Kentli Sığınmacılar Meselesi ve Belediyeler”, *Türk İdare Dergisi*, S.485,497-516
- BALLI, A. (2017), “Girişimcilik ve Girişimci Tipolojileri”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 2017/4, Sayı: 29, 143-166.
- BAYRAKÇI, E. (2019), Yerel Yönetimler Ders Notları, Dizgi Ofset, Konya
- BelediyeKanunu(2005),<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf>
- BİLGİÇ, V. (2003), “ Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı”, Kamu Yönetiminde *Çağdaş Yaklaşımlar*, (ed. Asım Balcı, Ahmet Nohutçu, Namık Kemal Öztürk, Bayram Çoşkun), Seçkin Yay, Ankara.
- BOZKURT, Ö.Ç., KALKAN, A., KOYUNCU, O. ve ALPARSLAN A. M. (2012), “Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 15, 229-247.
- BROWN, C. and THORNTON, M. (2013), “Entrepreneurship Theory and The Creation of Economics: Insights from Cantillon’s Essai”,101-113 ,(<https://pdfs.semanticscholar.org/73ea/8454820f2c20cfbd2780e0a2ed7a628746cd.pdf>).
- BRYSON, J. M.(1988), “Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations”, *Long Range Planning*, Vol: 21, No: 1, 73-81.
- BüyükşehirBelediyeKanunu(2004),<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf,2004>
- CANTİLLON, R. (1755), *An Essay on Economic Theory*, Çev. Saucier, C. (2010), Auburn: Ludwig von Mises Institute.

- CİRİTLİ, İ. ve İZCİ, F. (2016), “Kamu Yönetiminde Girişimcilik ve İnovasyon”, *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi*, Editör: Kahraman Çatı, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık. 299-337.
- COŞKUN, İ., L. (2015), “ Sürdürülebilir Girişimcilik, Sürdürülebilir Kalkınmanın Lokomotifi Olabilir mi?” <http://www.mikadoconsulting.com/> (17.08.2019)
- DÖNMEZ, D., ALTUNTAŞ, G. ve BİRGÖREN T. (2011), “Girişimci Yönetim Biçimi ve Finansal Performans İlişkisi: Çanakkale Bölgesi’nde Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerinde Bir Araştırma”, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, Sayı: 2, Cilt: 40, 278-303.
- DURAK, İ. (2011), “Girişimciliği Etkileyen Çevresel Faktörlerle İlgili Girişimcilerin Tutumları: Bir Alan Araştırması”, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Sayı: 9, Cilt: 2, 195-213.
- DÜLGEOĞLU, E. (2003), *Kalkınma Ekonomisi*, Bursa, VI. Basım.
- ERCAN, S. ve Gökdeniz, İ. (2009), “Girişimciliğin Gelişim Süreci ve Girişimcilik Açısından Kazakistan”, *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 49, 59-82.
- ERTÜRK, M.(2009), *İşletme Biliminin Temel İlkeleri*, İstanbul, Beta yayınevi
- FİLİON, L. J. (1998), “ From Entrepreneurship to Entreprenology”, *Journal of Enterprising Culture*, Vol: 6, 1-23.
- GÖYMEN, K. (2010), “Yerel Kalkınma Önderi ve Paydaşı Olarak Belediyeler”, *Türkiye’de Yerel Yönetişim ve Yerel Kalkınma*, İstanbul, Boyut Yayıncılık
- İSTANBUL SANAYİ ODASI KALİTE VE TEKNOLOJİ İHTİSAS KURULU (İSO-KATEK) (2011), *Üç Adımda Stratejik Yönetim: İstihbarat-İstikamet- İcraat*, İstanbul, İstanbul Sanayi Odası
- İZCİ, F., ATMACA, Y. GEYLANİ, D. (2019), “İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Doğrultusunda Türkiye’deki Göçmenler Ve Uyum Politikalarına Yönelik Bir Değerlendirme”, *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Kongresi Kitabı*, Şırnak, 26-37
- KAYA, E. (2012), *Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşım: Yerel Kalkınma Yönetimi*, İstanbul, Okutan Yayınevi.

- SADLER S. E., Y. HAMPSON, I. CHASTON ve B. Badger (2003), Managerial Behavior: “Entrepreneurial Style And Small Firm Performance”, *Journal Of Small Business Management*, 41, 1, 47-68
- STEVENSON H. H., JARİLLO, J. C. (1990) A Paradigm Of Entrepreneurship: Entrepreneurial Management, *Strategic Management Journal*, 11, 17-27
- WORLD COMMISSION ON ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT. (1987), *Our Common Future*, Oxford University Press, Oxford.
- YAVİLLİOĞLU, C. (2002), Kalkınmanın Anlam Bilimsel Tarihi ve Kavramsal Kökenleri, *Cumhuriyet Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1
- YERLİ, M. (2018), “Belediye Başkan Adayı Özellikleri”, <https://www.haber7.com/yazarlar/mustafayurekli/2762063belediye-baskan-adayi-ozellikleri> (Eriřim Tarihi: 30.05.2020)
- YILMAZ, V., ÇELİK, E. N. (2019). “Yerel Kalkınma Aktörlerinin Yerel Kalkınma Yaklaşımı Perspektifinde İncelenmesi”, *Research Studies Anatolia Journal*, Vol: 2 Issue: 7 ;342-359
- <https://www.dunya.com/gundem/girisimci-yerel-yonetimlervebelediyecilik-haberi-84403> (Eriřim tarihi: 30.05.2020)
- <https://www.konsensus.com.tr/idealbelediye-baskaniozellikleri/> (Eriřim tarihi: 30.05.2020)